

Asia: OM 16/41/2016

Pikaluottosäätelyn kehittämisehdot

Korkokatto

Korkokatto on syytä laajentaa koskemaan myös suurempia luottoja:

Samaa mieltä

Korkokatto on syytä asettaa suuremmissa luotoissa nykyistä korkokattotasoa alemmalle tasolle:

Samaa mieltä

Muut huomionne korkokaton laajentamista koskevasta ehdotuksesta ja sen vaikutuksista:

Voimassa oleva korkokaton raja, 2000 euroa, on varsin keinotekoinen. Limiittiluottojen ehdot ovat pääosin sellaisia, että luotot ovat jatkuvia, jolloin luotonantaja voi nostaa luottoa pankkitililleen niin usein kuin haluaa, kunhan luottoraja ei ylity. Luotonantajan ehtojen mukaan nostaa pääsääntöisesti kerralla kokonaan tai pienemmissä erissä vaikka päivittäin. Arviomuistiossa todetun mukaisesti velkamäärät ovat suurentuneet, eikä sääntely ole poistanut ongelmia. Muutokset eivät näin ole johtaneet siihen, ettei luotonantajien olisi näihin luottoihin siirtynyt.

Korkokatto on laajennettava koskemaan kaikkia luottoja euromäärästä riippumatta, koska luotonantajat ovat muuttaneet tarjoamiaan luottoja ja niiden ehtoja käyttäen hyväksi lainsäädännön jäykkyyden tarjoamia mahdollisuuksia.

Muuna kuin korkokaton perittäviä luottokustannuksia koskevan sääntelyn tiukentaminen

Mitä mieltä olette luottokustannuksia koskevan sääntelyn tiukentamisesta yleisesti? Jos sääntelyä päädytään tiukentamaan, mitä sääntelymallia pitäisitte tarkoituksenmukaisimpana? Pyydämme teitä ottamaan mahdollisuuksien mukaan kantaa myös sääntelyn vaikutuksiin.

Ehdotuksessa pohditaan keinoja rajoittaa luotonantajien mahdollisuutta periä kuluttajalta muuna kuin korkokaton perittäviä luottokustannuksia.

Sääntelyä tulee tiukentaa.

Luotonantajayhtiöt pyrkivät mukautumaan lainsäädäntötilanteeseen ja todennäköisesti tarjoamaan luottoja sellaisin ehdoin, että yhtiöiden tulot säilyisivät mahdollisimman vakaana. Mikäli luotosta perittävän koron määrää rajoitetaan, kohdistuvat paineet luonnollisesti luottokustannusten osuuteen, eli varmuudella näiden osuus kokonaiskustannuksista tulee kasvamaan, mikäli luottokorkojen osuutta vastaavasti vähennetään.

Jo tällä hetkellä on havaittavissa, että luottokustannukset ovat merkittävä osa kantajien vaatimuksia. Luotonantajayhtiöt ovat myös vaatineet luottokustannuksille korkoja (muuta kuin korkolain 4 §:n 1 momentin mukaista korkoa), joita ainakin Varsinais-Suomen käräjäoikeudessa on hylätty viran puolesta selvästi perusteettomana.

Ehdotuksen mukaan toteuttamiskelpoisin vaihtoehto on euromääräinen tai prosentuaalinen raja muuna kuin korkona perittäville luottokustannuksille.

Sääntelyn luottokustannusten ja niihin liittyvien korkovaatimusten osalta tulisi olla mahdollisimman selkeää eikä sääntelyyn tulisi liittyä tulkinnanvaraisuutta. Luottokustannuksiin liittyvät vaatimukset ovat usein epäselviä. Tällä hetkellä käräjäoikeus joutuu puuttumaan viran puolesta huomattavassa määrin luottokustannuksiin ja niihin liittyviin useinkin epäselviin korkovaatimuksiin. Tästä voidaan päätellä, ettei kysymys luottokustannusten merkityksestä luoton kokonaiskustannuksiin ole kovinkaan selvä myöskään kuluttaja-asiakkaille.

Luottokustannusten enimmäismäärän voisi rajata euromääräisesti, jolloin kustannusvaikutuksen arviointi olisi helpompaa verrattuna prosentuaalisen enimmäismäärän käyttämiseen. Määrä, oli se sitten euromääräinen tai prosentuaalinen, tulisi voida porrastaa suhteessa luoton määrään.

Korkokattosäännöksen rikkominen

Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Voimassa olevassa lainsäädännössämme on jo säännökset sen varalta, että mainittua säännöstä rikotaan.

Ehdotusta kannatetaan siten, että nykyistä lainsäädäntöä tulisi täsmentää korkokaton rikkomistilanteiden varalta. Sääntelyn tulee olla pakottavaa, ja kyseistä normistoa tulisi olla mahdollista soveltaa tuomioistuimessa viran puolesta, jotta lainsäädäntö toimisi tehokkaana oikeussuojakeinona.

Vertaislainasaatavien viivästysseuraamukset ja perintäkulut

Kantanne asiaan:

Kannatan ehdotusta.

Muita mahdollisia huomioita ehdotuksesta / vertaislainoja koskevasta sääntelystä yleisesti:

Kun vertaislainat rinnastetaan kuluttajaluottoihin, estää tämä ainakin kuluttajaluottoja koskevan säännösten kiertämisen ja siihen liittyvät lieveilmiöt. Sääntöselvityksen tulee olla yhdenmukaisista.

Kuluttaja-asiamiehen toimivaltuudet kuluttajaluottoja koskevissa asioissa**Kantanne asiaan:**

Kannatan ehdotusta.

Muut huomionne asiasta:

Oikeussuojakeinojen toteuttamiseksi ja niiden valvomiseksi tulisi olla riittävät keinot. Ehdotus tukee kuluttajien oikeuksien käytännön toteutumista.

Kuluttajia koskevien summaaristen asioiden käsittely tuomioistuimessa**Mahdolliset huomionne asiasta? Erityisesti pyydämme ottamaan kantaa asiaan siltä osin kuin EU:n jäsenvaltioilla on siinä kansallista liikkumavaraa.**

Kuten esityksessä todetaan, on tuomioistuimen oma-aloitteinen tutkimisvalta varsin suppea. Lähtökohtana siis on, ettei tuomioistuin saa tuomita enempää tai muuta kuin mitä jutussa on vaadittu eikä tuomio saa perustua sellaiseen oikeustositukseen, johon asianosainen ei ole vedonnut. Tuomioistuimella viran puolesta olevaa tutkimisvelvollisuutta kulutusluottoja koskevissa asioissa on laajennettu korkeimman oikeuden ratkaisuilla KKO 2015:60 ja KKO 2016:73.

Tuomioistuimen on tutkittava luottoehtojen selkeys ja ymmärrettävyys, ja tämän jälkeen, mikäli ehdot eivät täytä ensimmäistä edellytystä, arvioitava luottoehtojen kohtuullisuutta.

Summaarisen menettelyn pitäisi nimensä mukaisesti olla suppeatutkintaista. Käytännössä näin ei kuitenkaan ole, vaan pikaluottojen myötä summaaristen asioiden käsittely on muodostunut entistä monimutkaisemmaksi ja työläemmäksi. Haastehakemuksia joudutaan usein täydentämään ja tuomioistuimen velvollisuutena on viran puolesta arvioida kanteen selvää perusteettomuutta.

Tämä koskee siis lähes poikkeuksetta pikaluottoja koskevia summaarisia asioita.

Summaariseen hakemukseen ei tule jatkossakaan liittää kirjallisia todisteita, vaan riittävää on että haastehakemuksessa yksilöidään laissa mainitut seikat riittävällä tarkkuudella. Mikäli haastehakemuksiin liitettäisiin luottosopimukset, johtaisi tämä käsittelyaikojen pidentymiseen. Korkojen ja luottokustannusten ehtojen kohtuullisuus tulee ilmetä ainakin väitteiden tasolla.

Muut huomiot

Mahdolliset huomionne muista arviomuistiossa esille tuoduista kysymyksistä / pikaluotoista yleisemmin:

Varsinais-Suomen kärjäoikeudessa on ajoittain ollut kantajayhtiöitä, jotka ovat jatkuvasti vaatineet kanteissaan lakiin tai oikeuskäytäntöön perustumattomia eria pikaluottosaatavia koskevissa asioissa. Käytäntö näiden yhtiöiden osalta on jatkunut siitäkin huolimatta, että kärjäoikeus on ratkaisuisaan hylännyt lakiin perustumattomat erät selvästi perusteettomina.

Pikaluottosäätelyn tulisi yleisestikin olla niin selkeää, ettei tulkinnanvaraisia vaatimuksia/perusteita olisi mahdollista esittää. Mikäli tästäkin huolimatta kantajat jatkaisivat (säännönmukaisesti) perusteettomien vaatimusten esittämistä, tulisi kärjäoikeudella olla riittävä keinot viran puolesta puuttua kyseiseen toimintaan. Oikeudenkäyntikulujen leikkaaminen tai kuittaaminen on jo nykylainsäädännönkin puitteissa mahdollista osavoittotilanteessa. Tosin lakiin perustumattomat korkoerät ovat usein määrältään niin pieniä, ettei osavoittotilanne ole aina perusteltavissa. Oikeudenkäymiskaaren 21 lukuun voisi harkita säädettäväksi säännös kuluttajasaatavien käsittelyn osalta, mikä mahdollistaisi tehokkaan puuttumisen perusteettomiin vaatimuksiin, jotka toistuvat useissa saman tyyppisissä kanteissa.

Ilmanen Johanna
Varsinais-Suomen kärjäoikeus